

AN ANALYSIS OF EDUCATIONAL POLICY MEASURES FOR RURAL EDUCATION

O ANALIZĂ A MĂSURILOR DE POLITICI EDUCAȚIONALE PROPUSE PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNTUL RURAL

Elena UNGUREANU

Journal of Pedagogy, 2018 (2), 103 - 126

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2018.2/103>

The online version of this article can be found at: <http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Published by:

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

<http://www.ise.ro/>

Further information about *Revista de Pedagogie – Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/the-writer-guide-2/>

STUDII EMPIRICE

O ANALIZĂ A MĂSURILOR DE POLITICI EDUCAȚIONALE PROPUSE PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL RURAL

Elena Ungureanu*

Universitatea din București,
Facultatea de Psihologie și Științele Educației,
București, România
elena_ungureanu@drd.unibuc.ro

Rezumat

Acest studiu explorează tipologia măsurilor destinate învățămîntului rural, propuse în Strategiile Educaționale, elaborate între anii 2002 – 2017.

Am analizat tematic douăsprezece strategii educaționale, conform unei grile de analiză ce include obiectivele și instrumentele propuse spre utilizare în învățămîntul din mediul rural. Pe de-o parte, obiectivele identificate au fost organizate tematic, astfel încât să obținem o hartă a ariilor de intervenție în zona rurală. Pe de altă parte, instrumentele identificate au fost clasificate utilizând tipologia lui Vedung (1998) ca instrumente de reglementare, instrumente economice și de tip informare.

Ariile de intervenție identificate pe baza obiectivelor au fost: responsabilitatea colilor și parteneriat/învățarea pe tot parcursul vieții, îmbunătățirea infrastructurii colare, calitatea ofertei educaționale și anse egale de acces și participare. Instrumentele utilizate variază atât în funcție de aria de intervenție, cât și în funcție de perioada în care sunt propuse spre implementare.

Tendințele de utilizare identificate în propunerile de instrumente de politici, precum și evidențierea ariilor de intervenție privind ruralul, în strategiile de educație analizate, reprezintă o modalitate nouă de a conceptualiza evoluția politicilor publice educaționale destinate mediului rural. O înțelegere aprofundată asupra planificării strategice și a propunerilor de utilizare a anumitor instrumente de politici în mediul rural, ar putea contribui la elaborarea și livrarea unor politici educaționale tot mai potrivite beneficiarilor.

Cuvinte-cheie: Instrumente de politici, învățare socială, învățămînt rural, paradigma politicilor, politici educaționale.

---

* Drd., Universitatea din București, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, București, România.

Abstract

This study explores the typology of rural education policy measures proposed in the Education Strategies developed between 2002 and 2017.

We analyzed twelve strategies, according to an analysis framework that includes the objectives and the instruments proposed for use in relation to problems identified in rural areas. Subsequently, the identified objectives were organized thematically so as to highlight a map of intervention areas in the rural area. Instruments were classified using the Vedung (1998) typology: regulatory, economic and information tools.

The intervention areas identified under the objectives were: school responsibility and partnership/lifelong learning, improved school infrastructure, quality of educational provision and equal opportunities for access and participation. Each field corresponds to certain types of instruments, the use of which varies according to the directions of action as well as the period. For example, in the area of school responsibility and partnership or infrastructure, regulatory or economic instruments are used in particular.

The patterns identified in the policy tool proposals as well as highlighting rural intervention areas in the education strategies analyzed are a new way to conceptualize the evolution of rural public education policies. An in-depth understanding of strategic planning and proposals for the use of certain policy instruments in rural areas could contribute to the development and delivery more appropriate policies, for the targeted population.

Keywords: *Educational policy, policy paradigm, policy instruments, rural education, social learning.*

1. Introducere

Monitorul Educației și Formării din 2017 pune în evidență faptul că, în România, „accesul la educație de calitate este o provocare, în special pentru elevii din mediul rural” (Comisia Europeană, 2017). Între mediul urban și cel rural, unde trăiește aprox. 45% din populația României, există discrepanțe semnificative în ceea ce privește cuprinderea copiilor în învățământul preșcolar, sau în ceea ce privește prăsierea timpurie a colii. În 2015, rata de prăsiere preșcolară timpurie a fost de 27,8% în mediul rural, față de 19,3% în orașele și zonele sub-urbane și 5,9% în orașele mari. În anul 2016, 37,5% din elevii de clasa a 8-a din școlile rurale au avut rezultate slabe (sub nota minimă 5) la evaluarea națională, comparativ cu 15% în școlile urbane. De-a lungul timpului aceste problemele au fost abordate de diferite măsuri de politici,

prin programe și proiecte educaționale. În plus, pachetul de strategii educaționale aflat în vigoare propune o serie de priorități și zone de intervenție pentru mediul rural, pe care este necesar să le cartografiem și să le punem unele în relație cu altele, astfel încât să răspundem la întrebarea: în ce măsură problemele învățământului rural au fost abordate în documentele de politici publice și ce avem de făcut mai departe?

Analizăm deciziunile de politici educaționale, din perspectiva obiectivelor și instrumentelor propuse pentru învățământul rural, în perioada 2002 – 2017. Obiectivele și instrumentele de politici au fost conceptualizate plecând de la perspectiva teoretică a lui Peter Hall (1993). Aceasta are în centrul său conceptul de învățare socială în politicile publice, prin care este evidențiat, totodată, rolul ideilor în schimbarea și înaintarea politicilor. Prin utilizarea modelului propus de Hall putem discerne un nivel de variație mai mare în privința schimbărilor care au apărut în domeniul învățământului rural. Totodată, modelul de analiză utilizat ne permite să descriem și să interpretăm schimbările ce au avut loc de-a lungul timpului în politica educațională realizată în domeniul învățământului rural. Articolul este o contribuție la realizarea unor politici publice care să propună combinații coerente și complementare de instrumente într-un design strategic de politici (Cuningham et al., 2013). Aadar, scopul analizei este descrierea obiectivelor și instrumentelor de politici propuse pentru învățământul rural și identificarea schimbărilor care au apărut în politica educațională adresată acestui sector din societatea românească. Am evidențiat și clasificat: obiectivele în arii de intervenție, instrumentele de politici utilizate în acțiunile destinate învățământului rural și nivelul la care sunt aplicate, așa cum se regăsesc în strategiile de educație, ca documente de politici publice. Întrebările analizei noastre sunt: Care sunt ariile de intervenție în politicile pentru învățământul rural? Care sunt instrumentele utilizate preponderent în politicile educaționale destinate mediului rural, conform documentelor analizate? Ce fel de schimbări au avut loc în politicile destinate învățământului rural?

2. Trecere în revistă a literaturii

O serie de studii românești fac referire la măsurile de politici educaționale destinate mediului rural. Printre acestea, studiul Institutului de Științe ale Educației (ISE) din 2000 coordonat de Mihaela Jigău, *Învățământul rural*

din România, ce îi propunea să aprofundeze disfuncțiile și problemele învățământului rural și cauzele ce stau la baza dezavantajelor manifestate în acest spațiu. Într-o altă analiză, realizată de A. Nedelcu și E. Palade, în 2006, *Educația din mediul rural: coli inegale, anse inegale* autorii prezintă un inventar al inițiativelor care abordează educația în mediul rural și etapează primii 15 ani ai tranziției în funcție de gradul în care ruralul s-a aflat pe agenda politicilor publice educaționale. În plus, în 2015, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP) a publicat un raport privind starea calității în unitățile de învățământ preuniversitar public din mediul rural, în care, printre altele, sunt trecute în revistă principalele programe și inițiative de politici adresate ruralului.

Credem că literatura românească despre politicile educaționale ar putea fi îmbogățită prin utilizarea unui cadru de analiză, care să permită clasificarea instrumentelor utilizate și în alegerea evoluției politicilor educaționale.

În acest sens, am studiat literatura internațională care propune modalități de analiză a politicilor pentru a identifica modele potrivite. Am descoperit astfel conceptul de învățare socială în procesul de politici publice. Conceptul are legătură cu încercarea de a înțelege care sunt factorii care modelează schimbarea: ce rol are statul în elaborarea politicilor, în comparație cu alți factori societali? Una dintre perspectivele care a oferit răspunsuri la întrebare este cea statal-structurală. Este o perspectivă care accentuează rolul aparatului statal, dar acordă un rol și grupurilor de interese, partidelor politice și altor actori societali. Unul dintre punctele principale ale teoriilor statal-structurale este acela că „structura și activitățile anterioare întreprinse de stat afectează natura sau intensitatea cerințelor pe care diverși actori le articulează” (Hall, 1993, p. 276), forma sub care apare, de fapt, învățarea socială.

Unul dintre autorii care abordează conceptul de învățare socială în politicile publice este Peter A. Hall (1993). Acesta definește învățarea socială în domeniul politicilor ca fiind o încercare deliberată de a ajusta scopurile sau tehnicile unei politici ca răspuns la experiențele din trecut și la informațiile noi. Alți autori (Moynson, Scholten, & Weible, 2017) afirmă că învățarea în politicile publice poate fi analizată la trei niveluri: nivelul micro (individual), nivelul mezo (nivelul organizațiilor) și abordările macro (la nivel de sistem). Aceasta din urmă este o analiză care se focalizează pe secvențele ale politicilor

în care deciziile au fost deja luate în instituțiile statului și se regăsesc în documente de politici. Hall (1993) gândește procesul politicilor publice, în termeni de învățare și decizie schimbare, referindu-se la trei elemente: scopurile sau obiectivele care ghidează o politică într-un anumit domeniu, tehnicile sau instrumentele utilizate de politicieni și nivelul de aplicare al instrumentelor.

Din punctul nostru de vedere, cele trei elemente de analiză propuse de Hall (1993) - obiectivele generale ale politicilor, instrumentele și nivelul de aplicare al instrumentelor, pot fi utilizate nu doar pentru a înțelege gradul de schimbare și învățare în procesul de politici, ci și pentru înțelegerea priorităților și descrierea ideilor care stau la baza procesului de politici publice. Realizăm astfel primii pași către creionarea unei paradigme a politicilor (Hall, 1993; Daigneault 2014, 2013; Hogan & Howlett, 2015). Hogan și Howlett (2015) subliniază că studiul paradigmelor politicilor publice poate contribui la înțelegerea procesului de schimbare a acestora. Daigneault (2015) argumentează că studiul, dezvoltarea și evoluția paradigmelor politicilor ar putea permite înțelegerea schimbării politice prin înțelegerea modului în care factorii ideologici pot structura sau limita dezbaterile pe marginea politicilor, dar și acțiunea (Daigneault, 2015). Același autor (Daigneault 2014, 2013) definește paradigma politicilor publice ca fiind un set de idei coerente și înrândinate în rândul celor care dezvoltă politicile, idei capabile de impact asupra conținutului politicilor. Carson (2004, p.28, apud Hogan & Howlett, 2015 p. 5) consideră că „o paradigmă a politicilor este un model cognitiv împărțit de o anumită comunitate de actori și care facilitează rezolvarea problemelor”.

Putem spune că, definiția politicilor publice ca proces de învățare socială are la bază următoarele asumții: 1) procesul politicilor este unul incremental; 2) în procesul politicilor publice sunt implicați agenți individuali ai schimbării, purtătorii ideilor; 3) politicile pot fi analizate evolutiv, în timp, pentru a exista influențele politicilor trecute, asupra celor din prezent (Hecl, 1974); și 4) influențele se datorează existenței unor sisteme de idei sub forma paradigmelor de politici.

2.1. Cadrul conceptual - obiective și instrumente de politici

Cadrul conceptual care ne structurează analiza este construit plecând de la conceptul de politică publică ca un proces de învățare socială (Hall, 1993).

Acest concept ne-a permis caracterizarea măsurilor de politici în funcție de următoarele elemente: scopurile care ghidează o politică într-un domeniu, instrumentele utilizate în contextul sau nivelul aplicării acestor instrumente. (Hall, 1993). În plus, am utilizat în scopul înțelegerii instrumentelor de politici propuse, clasificarea lui Vedung (1998). Adică, analizăm obiectivele existente, instrumentele propuse și nivelul la care acestea sunt propuse spre implementare. Studiul obiectivelor ne permite identificarea anumitor arii de intervenție în domeniul politicilor pentru învățământul rural. Totodată, ne va permite să identificăm dacă există schimbări în privința obiectivelor și ariilor spre care realizatorii politicilor își orientează atenția.

În privința instrumentului de politică publică, acesta este în esență ca un ansamblu de idei despre mijloacele cele mai potrivite ale politicilor pentru îndeplinirea obiectivelor. Acestea sunt „seturi de tehnici prin care autoritățile guvernamentale își exercită puterea în încercarea de a asigura, influența sau preveni schimbarea socială” (Vedung, 1998, p. 21). În privința varietății instrumentelor, Kooiman consideră că acestea sunt aproape nelimitate și variază de la instrumente „soft”, precum informarea și recomandarea, până la cele „hard”, precum taxele sau reglementarea. (Kooiman, 2003). Putem spune că în literatura internațională nu există o clasificare uniformă, general valabilă a instrumentelor de politici publice (Vedung, 1998).

Vom utiliza clasificarea lui Vedung (1998), care propune instrumente de tip reglementator, economice și de tip informație. Reglementările sunt măsurile luate de guvern pentru a influența oamenii prin reguli și directive (Vedung, 1998). Conform autorului, caracteristica definitorie este că implică o relație de autoritate, ceea ce înseamnă că persoanele sau grupurile vizate de reglementări sunt obligate să se conformeze regulilor respective. Normele, regulamentele, metodologiile sau procedurile pot fi astfel de instrumente. Instrumentele economice implic asigurarea cu resurse materiale, sub formă de bunuri sau bani (Vedung, 1998). Instrumentele de tip economic nu obligă pe cei vizati să beneficieze de stimulentele propuse. Instrumentele de tip informare/informație se referă la încercări de influențare a oamenilor prin transferul de cunoaștere, prin comunicare și persuasiune. Informațiile oferite ar putea viza natura problemei ce se dorește a fi soluționată, sau informații despre cum oamenii gestionează problema etc. (Vedung, 1998). Ele pot fi sub forma unor campanii de informare, realizarea unor materiale informative care pot fi distribuite, programe de formare, programe de educație.

Hall (1993) propune o analiză a nivelului aplicării instrumentelor. Acestea pot fi aplicate la niveluri diferite în funcție de anumite praguri sau categorii: vârstă, educație, la nivel individual, la nivel organizațional, sau la un anumit nivel de învățământ. Ceea ce ne interesează în studiul de față fiind să evidențiem că toate tipurile de beneficiari sunt orientate diversele acțiuni propuse în strategiile educaționale, în mediul rural.

3. Metoda utilizată

Metoda utilizată a fost ceea ce Chelcea (2007) numește studiul documentelor sociale scrise oficiale, dar și analiza tematică conținutului (Braun & Clarke, 2008), calitativ. Documentele studiate, douăsprezece strategii naționale în domeniul educației au fost identificate pe paginile de internet ale Ministerului Educației Naționale (www.edu.ro și www.oldsite.edu.ro), pe site-ul Guvernului României (www.gov.ro), dar și pe pagina Camerei Deputaților (www.cdep.ro). Căutarea în paginile respective s-a realizat după următoarele cuvinte cheie: strategie educație, strategie învățământ, strategie rural. Documentele identificate sunt elaborate între anii 2002 și 2017. Anterior acestei perioade, nu exista documente online, pe care noi să le fi identificat. În documentele amintite am evidențiat conținuturile relevante privind: obiectivele și instrumentele propuse spre utilizare, explicit în relație cu aspecte educaționale legate de învățământul rural. Unitatea de analiză a fost reprezentată de fiecare document în parte, în care am realizat căutări cu următoarele cuvinte cheie: rural, învățământ rural, mediu rural, sat. Scopul acestei căutări a fost acela de a identifica acele conținuturi din unitățile de analiză (strategii) care 1) fac referire la mediul rural; 2) reprezintă obiective sau scopuri ce au în vedere zona rurală și 3) reprezintă acțiuni destinate segmentului rural, prin care se propune realizarea obiectivelor.

Conținuturile obținute, obiective și măsuri dedicate mediului și învățământului rural au fost organizate tematic, astfel:

- obiectivele identificate au fost organizate în arii de intervenție pentru zona rurală;
- acțiunile identificate au fost organizate tematic în tipuri de instrumente utilizând tipologia lui Vedung (1998);

- ac iunile identificate au fost organizate i în func ie de nivelul aplic rii lor, niveluri pe care le-am creat plecând de la date: beneficiar direct, beneficiar indirect, nivel institu ional local i nivel institu ional central.

Ariile de interven ie au fost formulate plecând de la problematica obiectivelor identificate în strategii, dar i utilizând un alt document de politic educa ional : Rapoartele privind starea înv mântului preuniversitar din România, în care sunt enumerate priorit ile i direc iile de dezvoltare a înv mântului preuniversitar pentru fiecare an (MEN, 2006 – 2016). Astfel poate fi urm rit evolu ia anumitor categorii de obiective i transformarea altora, cum este de exemplu, cazul ariei pe care ini ial noi am denumit-o „responsabilitatea colilor i parteneriate cu comunitatea”, iar ulterior a devenit „încurajarea înv rii pe tot parcursul vie ii”.

Con inuturile analizate tematic au fost organizate tabelar, fiind realizate mai multe itera ii, pe care, din lips de spa iu nu le putem prezenta aici. Am ob inut un total de apte tabele dup cum urmeaz : a) un tabel care con ine titlul fiec rei strategii, perioada în care a fost elaborat , obiectivele dedicate mediului rural care corespundeau fiec rei strategii i ac iunile corespunz toare; b) un tabel care ne-a permis organizarea obiectivelor în arii de interven ie, în care am putut observa c în anumite perioade anumite arii de interven ie au fost prioritizate (tabelul nr. 1); c) un tabel în care am organizat tematic ac iunile dedicate mediului rural, în tipuri de instrumente; d) i patru tabele în care tipurile de instrumente au putut fi organizate în func ie de aria de interven ie, de perioada elabor rii strategiei (tabelul nr. 2) i de nivelul aplic rii (tabelul nr. 3).

Din cele dou sprezece documente cuprinse în analiz , nou strategii con ineau referiri explicite la înv mântul rural. Totodat , men ion m c nu am identificat strategii pe paginile de internet men ionate, elaborate în perioada 2010 – 2012. Poate c unul dintre motive este i acela c Strategia „Educa ie i Cercetare pentru Societatea Cunoa terii” a fost realizat pentru perioada 2009 – 2015. Reperul pe care l-am avut atunci când am ordonat cronologic strategiile în cele trei perioade, a fost aderarea la Uniunea European : 2002 – 2006 – preaderare i preg tire; 2007 – 2009 – aderare i acomodare; 2013 – 2017, perioada post-aderare. Strategiile analizate pot fi consultate în sec iunea Referin e.

4. Rezultate

4.1. Obiectivele – arii de interven ie

Ariile tematice pe care le-am creat dup clasificarea obiectivelor identificate în strategii sunt: responsabilitatea colilor i parteneriat, care ulterior a devenit încurajarea înv rii pe tot parcursul vie ii; îmbun t irea infrastructurii colare; calitatea ofertei educa ionale; anse egale de acces i participa re. Prezent m, în continuare, pe scurt, fiecare arie de interven ie. Una dintre dificult ile pe care le-am întâmpinat în organizarea tematic a obiectivelor a avut leg tur cu formul rile, uneori vagi, ale obiectivelor prezente în strategii. De exemplu, obiectivul „asigurarea i dezvoltarea unor medii de înv are de calitate care s sprijine procesul de înv are” din Strategia privind modernizarea infrastructurii educa ionale, 2017, putea fi încadrat i la aria infrastructur . Decizia de a-l încadra la calitate s-a bazat pe faptul c face referire la procesul de educa ie. Astfel, a fost foarte important utilizarea unor defini ii pentru fiecare arie. Totodat , obiectivele pentru fiecare arie de interven ie i distribu irea cronologic , pot fi consultate în Tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1. Organizarea cronologic , pe cele trei perioade, a obiectivelor din strategii

Aria de interven ie	Obiective		
	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Responsabilitatea colilor i parteneriat/ înv are pe tot parcursul vie ii	Nu exist	1. Îmbun t irea eficien ei sistemului de educa ie prin introducerea oportunit ilor alternative, comunitare pentru copiii din zonele izolate din mediul rural.	1. Îmbunat irea orient rii profesionale i a consilierii în carier . 2. Îmbun t irea calit ii i relevan ei mediilor de înv are pentru stimularea dezvolt rii competen elor solicitate pe pia a for ei de munc sau fundamentale pentru succesul în via i în societate. 3. Consolidarea i asigurarea finan rii pentru încurajarea pie ei de înv are pe tot parcursul vie ii inclusiv prin îmbun t irea serviciilor de consiliere. 4. Stimularea dezvolt rii zonelor rurale i s race.

Aria de interven ie	Obiective		
	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Îmbun t irea infrastructurii colare	1. Asigurarea bazei materiale a înv mântului preuniversitar. 2. Optimizarea transportului elevilor 3. Asigurarea condi iilor echitabile de igien i educa ie pentru s n tate în mediul rural.	Nu exist .	1. Îmbun t irea condi iilor de cazare i posibilit ilor de transport pentru elevi i studen i
Calitatea ofertei educa ionale	1. Asigurarea calit ii proceselor de predare i înv are precum i a serviciilor educa ionale 2. Oferta educa ional pe baza nevoilor de dezvoltare personal a elevilor	Nu exist .	1. Asigurarea i dezvoltarea unor medii de înv are de calitate care s sprijine procesul de înv are. 2. Îmbun t irea condi iilor i a calit ii programelor coal dup coal (D) oferite elevilor din grupurile aflate în situa ie de risc. 3. Încurajarea stabilit ii pe post a educatoarelor i puericultorilor.
anse egale de acces i participare	1. Promovarea echit ii în educa ie i ameliorarea permanent a calit ii înv rii, astfel încât s fie respectate standardele de performan ale Uniunii Europene i OECD. 2. Cre terea ratei de participare la programele comunitare a institu iilor educa ionale din zonele rurale sau zonele dezavantajate . 3. Asigurarea egalit ii de anse i sporirea accesului la educa ie.	1. Îmbun t irea accesului la educa ie începând cu educa ia timpurie. 2. Eliminarea diferen elor esen iale dintre înv mântul rural i cel urban, dintre oportunit ile de înv are oferite grupurilor dezavantajate (grupuri minoritare, copii cu nevoi speciale etc.) i cele oferite majorit ii.	1. Cre terea particip rii i facilitarea accesului la programele de formare profesional . 2. Îmbun t irea accesului la servicii de educa ie în zonele insuficient deservite i în unit ile de înv mânt supraaglomerate. 3. Cre terea capacit ii de colarizare în înv mântul antepre colar. 4. Cre terea accesului la îngrijire i educa ie timpurie a copiilor. 5. Asigurarea unei finan ri adecvate i eficiente. 6. Îmbun t irea sistemului de acordare a burselor pentru studen ii din rural. 7. Încurajarea atragerii studen ilor din grupuri subreprezentate sau netradi ionale, inclusiv a adul ilor.

Aria de interven ie	Obiective		
	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
anse egale de acces i participare			8. Furnizarea de servicii de educa ie timpurie antepre colar i servicii corespunz toare unei educa ii timpurii incluzive, pentru copiii de la na tere la 6 ani, îndeosebi în zonele dezavantajate. 9. Reducerea decalajului la mai pu in de 4%, între ratele brute de înscriere între urban i rural, pân în 2020.

4.1.1. *Responsabilitatea colilor i parteneriat / În v are pe tot parcursul vie ii*

Obiectivele pe care am decis s le includem în această arie tematic se refer , în general, la participare i formare profesional pentru tineri i adul i. În documentele de politici (MEN, 2006 – 2008) obiectivul „responsabilitatea colilor i parteneriat” este orientat c tre dou mari dimensiuni: „dezvoltarea cadrului normativ i institu ional privind reorganizarea rolurilor i a competen elor decizionale i dezvoltarea parteneriatului educa ional coal - institu ii guvernamentale / non-guvernamentale, economice, administra ie local , comunitate în vederea sus inerii procesului educa ional i a integr rii sociale a copiilor i tinerilor” (MEN, 2008, p. 29). Această arie evolueaz mai târziu, din punctul nostru de vedere, în ceea ce putem numi „încurajarea înv rii pe tot parcursul vie ii”. Leg tura dintre cele dou este evident dac consult m documentele europene care stau la baza politicilor din domeniu. De exemplu, în Rezolu ia Consiliului privind un plan european reînnoit pentru înv area în rândul adul ilor (2011), zonele prioritare de interven ie au leg tur cu guvernarea (asigurarea coeren ei cu alte zone de politici, relevan pentru nevoile societ ii, mediul i economia, investi iile publice i private), calitatea, flexibilitatea rutelor i oferta. Conform analizei noastre, aria devine o prioritate în rela ie cu mediul rural, în strategiile elaborate cu prec dere între anii 2013 – 2017 i într-o singur strategie din intervalul 2007 – 2009, dedicat educa iei timpurii.

4.1.2. *Îmbun t irea infrastructurii colare*

Consultând Rapoartele privind starea înv mântului preuniversitar (MEN 2006 – 2016), am constatat c pân în 2013 obiectivele privind infrastructura

colar sunt formulate, în general, în cadrul altor arii de interven ie, precum acces i egalitate de anse. Ulterior putem identifica, în anul 2012 obiectivul „Asigurarea i modernizarea bazei materiale a înv mântului preuniversitar; utilizarea noilor tehnologii” (MEN; 2012), iar în 2017 subiectului îi este dedicat o întreg strategie. În analiza realizat de noi, am subsumat acestei arii de interven ie obiective ce î i propun asigurarea bazei materiale pentru înv mânt sau îmbun t irea infrastructurii i re elei colare. Nu am inclus acele obiective care au leg tur cu procesul de înv mânt. Conform analizei, obiectivele pe care le putem grupa în această tematic sunt reg site în strategiile elaborate între anii 2002 – 2006 i 2013 – 2017.

4.1.3. *Calitatea ofertei educa ionale*

Conform Rapoartelor MEN (MEN, 2006 – 2016), asigurarea calit ii înv mântului apare ca obiectiv înc din anul 2006, fiind prezent în fiecare raport pân în anul 2016. Obiectivele incluse în această arie se refer la procesul educa ional desf urat la clas i în coal : procesele de predare – înv are, programele coal dup coal , înv are orientat c tre elev. În rela ie cu înv mântul din mediul rural, conform analizei noastre, obiectivele privind calitatea înv mântului sunt prezente în strategiile educa iei, în perioada 2002 – 2006 i 2013 – 2017.

4.1.4. *anse egale de acces i participare*

Această arie de interven ie este una dintre temele de politici educa ionale cele mai prezente în documentele de politici publice române ti dedicate înv mântului rural, cu obiective explicit definite ce fac referire la egalitatea de anse i participarea beneficiarilor direc i la educa ie, la echitate. Obiectivele subsumate acestei arii de interven ie pot fi reg site în toate strategiile analizate. Acest lucru sugereaz importan a, dar i persisten a problemelor de acces i egalitate de anse.

4.2. Tipul de instrumente utilizate

În func ie de perioada de elaborare a strategiei, discut m despre instrumente de reglementare, care, conform Tabelului Nr. 2, au fost propuse în num r

considerabil mai mare în perioada 2013 – 2017. În această categorie am inclus propunerile ce fac referire la crearea de structuri sau instituții noi, crearea de standarde și regulamente sau strategii care să orienteze o anumită activitate. În cazul instrumentelor de tip economic, în perioada 2013 – 2017, numărul acestora se dublează, în comparație cu perioadele anterioare. În general, instrumentele propuse constau în finanțări pentru infrastructură, dotări colare sau servicii sociale de cazare, masă, programe de educație timpurie și burse pentru studiu. Instrumentele de informare, nou în total, din care cinci propuse în perioada 2002 – 2006, nu sunt o opțiune frecventă în strategiile analizate. În general, măsurile incluse aici se referă la programe de formare sau perfecționare a educației pentru beneficiarul direct. În Tabelul nr. 2 pot fi consultate instrumentele pe care le-am identificat în relație cu învățământul rural.

Tabelul nr. 2. Tipurile de instrumente ordonate cronologic

Tipul instrumentului	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Reglementare	1. Continuarea încadrării cu personal didactic și de conducere calificat. 2. Crearea colilor de centru în mediul rural. 3. Crearea unităților de învățământ profesional și tehnic de centru în mediul rural.	1. Crearea de instrumente pentru monitorizarea și evaluarea sistemelor alternative de educație timpurie.	1. Scheme de mobilitate. 2. Mix de sprijin financiar și tehnic acordat familiilor și cadrelor didactice. 3. Elaborarea și stabilirea unor standarde de calitate pentru programul colar după coală (D). 4. Aplicarea, managementul proiectelor și liniile directe de Management și Evaluare (M & E). 5. Rute progresive de trecere de la învățământul secundar la învățământul terțiar. 6. Consolidarea rețelei de trasee educaționale. 7. Elaborarea strategiilor instituționale de atragere a grupurilor sub-reprezentate. 8. Revizuirea și crearea unui cadru normativ al infrastructurii colare propice unui spațiu de învățare. 9. Stabilirea unui număr mai mare de criterii de finanțare pentru instituțiile de învățământ Superior (ÎȘS.)

Tipul instrumentului	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Mijloace economice	1. Finanare pentru infrastructură. 2. Continuarea procesului de asigurare a rețelei de transport. 3. Concentrarea investițiilor în infrastructură și în dotarea unităților de învățământ din mediul rural. 4. Achiziționarea de microbuze. 5. Dotarea cu grupuri sanitare complexe. 6. Asigurarea de facilități minime – alimentarea cu apă, grupuri sanitare, instalații sanitare, electrice și de încălzire prin Programul pentru Reabilitarea Infrastructurii Colare (PRIS) și Programul pentru Învățământ Rural (PIR).	1. Acoperirea costurilor frecvențelor liceului pentru copiii provenind din mediul rural sau din grupuri socioeconomice dezavantajate. 2. Sistem de împrumuturi pentru studenți cu dobând preferențial pentru studenții din rural. 3. Scutirea cu 75% de la plata împrumutului a absolvenților care vor practica profesia minim 5 ani în mediul rural. 4. Program tip grădiniță de weekend pentru copiii care nu pot merge la grădiniță în cursul săptămânii. 5. În zonele rurale izolate trebuie dezvoltat o alternativă a sistemului de educație de tip comunitar/familial și/sau unități satelitare ale grădinițelor existente deja. 6. Centre multifuncționale pentru copii și părinți. 7. Crearea unor locuri și spații de joacă comunitare pentru copiii sub 6 ani. 8. Facilități de transport pentru copiii care au de parcurs mai mult de 1 km până la grădiniță.	1. Instrumente de finanțare pentru furnizorii de formare. 2. Finanțarea unor mici proiecte inovatoare, implicând comunitatea, ONG-urile locale și asociațiile de părinți/cadre didactice. 3. Reabilitarea și echiparea grădinițelor. 4. Furnizarea unor stimulente financiare pentru cadrele didactice debutante din zonele rurale/dezavantajate, în primul rând de funcționare. 5. Stimulente financiare. 6. Proiectarea unei scheme de granturi pentru activitățile remediale și extracurriculare. 7. Granturi de recompensare a ÎIS pentru nivelurile crescute ale înscrierii studenților din mediul rural. 9. Creșterea numărului de burse sociale pe bază de nevoi. 10. Lansarea unui program de creditare pentru studenți. 11. Dezvoltarea și extinderea rețelei de centre de informare, consiliere și orientare profesională. 12. Dezvoltarea campusurilor colare și a unor centre de formare profesională în cadrul unităților de învățământ profesional și tehnic. 13. Acordarea de sprijin financiar pentru nevoile de cazare și masă ale tinerilor din mediul rural și din medii defavorizate înrolați în învățământ profesional și tehnic. 14. Modernizarea, reabilitarea, extinderea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ cu nivel primar și gimnazial și tehnic. 15. Dotarea cu microbuze colare și construirea, reabilitarea de campusuri colare.

Tipul instrumentului	2002 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Informare	1. Participare la programele comunitare Socrates II și Leonardo da Vinci II. 2. Perfectionarea și evaluarea periodică a personalului didactic de predare și de conducere prin acțiuni organizate cât mai aproape de coală. 3. Îndrumarea și consilierea personalului didactic și de conducere din aceste coli prin activități specifice inspecției colare. 4. Promovarea unor programe de educație la distanță pentru elevii din mediul rural și zone defavorizate. 5. Realizarea unor cercetări în domeniul dezvoltării învățământului în zonele rurale din România: politici și strategii.	1. O formare adecvată trebuie furnizată celor care se vor ocupa de educația acestor copii în acest gen de instituții. 2. Inițierea unui program tip „Mamele informează Mamele”	1. Introducerea de stagii scurte de formare, la locul de muncă într-un sistem de mentorat colegial, pentru cadrele didactice din comunitățile dezavantajate/izolate. 2. Elaborarea unui manual pentru utilizatori pentru a facilita punerea imediată în aplicare (a programului D).

4.3. Nivelul aplicării instrumentelor

În privința nivelului de aplicare a instrumentelor am dedus, în urma analizei, următoarele categorii de aplicare: beneficiarul direct, măsurile destinate direct copilului, tânărului sau adultului; beneficiarul indirect, unde am inclus și cadrele didactice; nivelul instituțional central – măsurile orientate către instituțiile centrale ale sistemului, precum Ministerul Educației, Institutul de Științe ale Educației, universitățile și nivelul instituțional local, unde am inclus școlile sau inspectoratele.

În Tabelul nr. 3 regăsim toate instrumentele identificate în relație cu învățământul rural, grupate după beneficiari și perioada în care a fost elaborată strategia care le conține.

Tabletul Nr. 3. Nivelul aplicării instrumentelor de politici

Nivelul aplicării	2001 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Beneficiar direct	1. Promovarea unor programe de educație la distanță pentru elevii din mediul rural în zone defavorizate.	1. Acoperirea costurilor frecvent rii liceului pentru copiii provenind din mediul rural sau din grupuri socioeconomice dezavantajate. 2. Sistem de împrumuturi pentru studenți cu dobând preferențial pentru studenții din rural. 3. Scutirea cu 75% de la plata împrumutului a absolvenților care vor practica profesia minim 5 ani în mediul rural. 4. Program tip grădiniță de week-end pentru copiii care nu pot merge la grădiniță în cursul săptămânii. 5. În zonele rurale, izolate trebuie conceput și dezvoltat o alternativă a sistemului de educație de tip comunitar/familial și/sau unități satelit ale grădinițelor existente deja. 6. Crearea unor locuri și spații de joacă comunitare pentru copiii sub 6 ani. 7. Centre multifuncționale pentru copii și părinți. 8. Facilități de transport pentru copiii care au de parcurs mai mult de 1 km până la grădiniță.	1. Creșterea numărului de burse sociale pe bază de nevoi. 2. Lansarea unui program de creditare pentru studenți. 3. Acordarea de sprijin financiar pentru nevoile de cazare și mese ale tinerilor, din mediul rural și din medii defavorizate înrolați în învățământul profesional și tehnic.
Beneficiar indirect	1. Participare la programele comunitare Socrates II și Leonardo da Vinci II. 2. Îndrumarea și consilierea personalului didactic și de conducere din aceste coli prin activități specifice inspecției colare.	1. O formare furnizată celor care se vor ocupa de educația acestor copii în acest gen de instituții. 2. Inițierea unui program tip „Mamele informează Mame”	1. Scheme de mobilitate pentru profesori. 2. Mix de sprijin financiar și tehnic acordat familiilor și cadrelor didactice, pentru eliminarea obstacolelor în calea unui acces mai ridicat la un învățământ de calitate. 3. Introducerea de stagii scurte de formare, la locul de muncă într-un sistem de mentorat colegial, pentru cadrele didactice din comunitățile dezavantajate/izolate. 4. Elaborarea unui manual pentru utilizatori pentru a facilita punerea imediată în aplicare (a programului D). 5. Finanțarea unor mici proiecte inovatoare D , implicând comunitatea, ONG-urile locale și asociațiile de părinți/cadre didactice. 6. Furnizarea unor stimulente financiare pentru cadrele didactice debutante din zonele rurale/dezavantajate, în primul rând de funcționare. 7. Stimulente financiare. 8. Proiectarea unei scheme de granturi pentru activități remediale și extracurriculare.

Nivelul aplicării	2001 – 2006	2007 – 2009	2013 – 2017
Instituțional central	1. Realizarea unor cercetări în domeniul dezvoltării învățământului în zonele rurale din România: politici și strategii.		1. Granturi de recompensare a ÎÎS pentru nivelurile crescute ale înscrierii studenților din mediul rural. 2. Stabilirea unui număr mai mare de criterii de finanțare a ÎÎS.
Instituțional local	1. Perfectionarea și evaluarea periodică a personalului didactic de predare și de conducere prin acțiuni organizate cât mai aproape de coală. 2. Continuarea încadrării cu personal didactic și de conducere calificat. 3. Crearea colilor de centru în mediul rural. 4. Crearea unităților de învățământ profesional și tehnic de centru în mediul rural. 5. Finanțare pentru infrastructură 6. Continuarea procesului de asigurare a rețelei școlare cu mijloace de transport. 7. Concentrarea investițiilor în infrastructură și în dotarea unităților de învățământ din mediul rural. 8. Achiziționarea de microbuze școlare. 9. Dotarea cu grupuri sanitare complexe. 10. Asigurarea de facilități minime – alimentarea cu apă, grupuri sanitare, instalații sanitare, electrice și de încălzire prin PRIS și PIR.	1. Crearea de instrumente pentru monitorizarea și evaluarea sistemelor alternative de educație timpurie.	1. Instrumente de finanțare pentru furnizorii de formare. 2. Elaborarea și stabilirea unor standarde de calitate pentru programele programul D. 3. Aplicarea, managementul proiectelor și liniile directoare de management & evaluare. 4. Reabilitarea și echiparea grădinițelor. 5. Rute progresive de trecere de la învățământul secundar la învățământul terțiar. 6. Consolidarea rețelei de trasee educaționale. 7. Elaborarea strategiilor instituționale de atragere a grupurilor sub-reprezentate. 8. Revizuirea și crearea unui cadru normativ al infrastructurii școlare propice unui spațiu de învățare. 9. Dezvoltarea și extinderea rețelei de centre de informare, consiliere și orientare profesională. 10. Dezvoltarea campusurilor școlare și a unor centre de formare profesională în cadrul unităților de învățământ profesional și tehnic. 11. Modernizarea, reabilitarea, extinderea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ cu nivel primar și gimnazial și tehnic. 12. Dotarea cu microbuze școlare și construirea, reabilitarea de campusuri școlare.

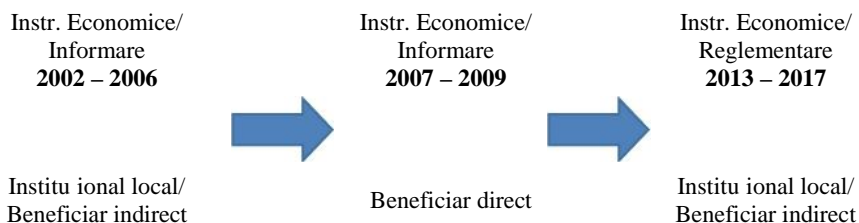
O altă analiză, utilă pentru obținerea unei imagini cât mai complete asupra politicilor adoptate în domeniul învățământului rural, evidențiază nivelul la care este aplicat instrumentul și tipul de instrument utilizat. De exemplu, dintre cele trei tipuri de instrumente propuse, beneficiarul direct este abordat, preponderent, cu instrumente economice, caz valabil și pentru nivelul instituțional local. Instrumentele propuse cel mai frecvent sunt cele economice, 28 în total, din care 14 la nivel instituțional local, 10 la nivelul beneficiarului direct și 4 la nivelul beneficiarului indirect. În rest, 13 sunt de reglementare și 9 de informare, din care 5 în perioada 2002 – 2006.

5. Discuții pe marginea rezultatelor analizei de politici

Scopul acestei analize a fost să descriem obiectivele și instrumentele de politici propuse pentru învățământul rural și să încercăm să identificăm schimbările care au apărut în politica educațională adresată acestui sector din societatea românească. Întrebările analizei noastre sunt: Care sunt ariile vizate în politicile destinate mediului rural în documentele analizate? Care sunt instrumentele utilizate în politicile educaționale destinate mediului rural, conform documentelor analizate? Au avut loc schimbări în politicile destinate învățământului rural? Vom interpreta în continuare rezultatele prezentate în secțiunea anterioară. Ca o imagine de ansamblu, învățământul rural este abordat de strategiile analizate prin referire la următoarele arii de intervenție: anse egale de acces și participare (în toate strategiile), calitatea educației și infrastructurii (perioadele 2002 – 2006 și 2013 – 2017) și responsabilitatea colii față de comunitate și învățarea pe tot parcursul vieții (2007 – 2009 și 2013 – 2017). Instrumentele cel mai frecvent propuse pentru învățământul rural sunt cele de tip economic, 28 la număr, 14 aplicate la nivel instituțional local și 10 la nivelul beneficiarului direct și 4 la nivelul beneficiarului indirect. În documentele analizate am identificat 13 instrumente de tip reglementare, dedicate mediului rural. Cel mai puțin utilizate instrumente sunt cele de tip informare, 9, dintre care 5 au fost propuse în perioada 2002 – 2006.

În privința obiectivelor, una dintre modificările pe care le-am sesizat este accentul pus, începând cu perioada 2007, pe obiective din aria responsabilitatea colii față de comunitate/învățarea pe tot parcursul vieții, în mediul rural. Putem spune că, cel puțin la nivel ideatic, după 2007, în documentele analizate, apare un interes față de legătura dintre coală și comunitate, parteneriatul

dintre mediul colar și mediul profesional, ca una dintre modalitățile prin care problemele din spațiul rural să fie rezolvate, punându-se în valoare resursele și specificul local comunitar. Obiective din această arie, lipsesc din strategiile educaționale elaborate în perioada 2002 – 2006 care se concentrează după cum am spus, în primul rând pe anse egale de acces și participare, infrastructură colară și apoi calitatea ofertei educaționale. Această schimbare în obiectivele propuse are cu siguranță un corespondent în modul în care problemele de politici și sursa acestor probleme sunt definite, un aspect ce poate fi abordat într-o cercetare viitoare. În privința tipologiei instrumentare de politici, observăm că dădea numărului de instrumente de informare și preșterea tendinței de a utiliza preponderent instrumente de tip economic, dar și de reglementare. Schimbări notabile apar în privința nivelului de aplicare a instrumentelor, de la o perioadă la alta. În 2002 – 2006 sunt propuse investiții la nivel local, programe de formare a profesorilor și măsuri de reglementare prin care să fie sprijinit importanța colii de centru, la nivelul localităților rurale. Obiectivele și soluțiile propuse ne oferă o imagine echilibrată în privința naturii și originii problemelor: sunt propuse atât măsuri economice, cât și de informare ce vizează mai ales beneficiarul indirect – profesorul – și nivelul instituțional local. Strategiile 2007 – 2009 aduc o schimbare prin preponderanța instrumentelor economice orientate către beneficiarul direct și două instrumente de tip informare, către cadre didactice și părinți. În strategiile din perioada 2013 – 2017, regsim măsuri economice și de tip reglementare, orientate cu precizie către nivelul instituțional local și beneficiarul indirect, profesorul și părintele.

Figura nr. 1. *Reprezentare a schimbărilor nivelului de aplicare a instrumentelor*

O altă idee pe care o desprindem din analiza efectuată, este faptul că în învățământul rural, la nivelul beneficiarului direct, este abordat preponderent cu instrumente de tip economic. Acest lucru sugerează o reprezentare asupra factorilor care au avut cea mai mare greutate în explicarea problemelor educaționale întâmpinate de beneficiarii direcți și ai educației: școlare. Or, în chiar Strategia privind reducerea pierderii timpurii a colii în România, 2015 se arată că, de exemplu, abandonul școlar este un rezultat al unui complex de factori și nu doar al școlii. Cu toate acestea, instrumentele încearcă să compenseze doar lipsurile materiale ale beneficiarilor direcți sau indirecti. Nu sunt abordate aspecte identitare și de percepție asupra rolului colii, prin instrumente complementare, de exemplu, de informare.

În literatura de specialitate, dedicată analizei documentelor de politici, este evidențiată importanța clasificării instrumentelor datorită necesității de a le utiliza combinat, astfel încât instrumentele să interacționeze pentru a-și modela reciproc eficacitatea. Putem vorbi astfel de instrumente de politici complementare. Modalitatea de realizare a combinației de instrumente este considerată a fi una dintre problemele cele mai importante în planificarea strategică a politicilor (Vedung, 2015; Cunningham, Edler, Flanagan, & Larédo, 2013).

Una dintre principalele concluzii ale acestui studiu este necesitatea abordării învățământului rural cu instrumente elaborate strategic: instrumentele de tip economic gândite complementar cu instrumente de tip informare (programe de educație, formare, campanii de conștientizare) prin care sunt create capacitățile și motivele indivizilor de a utiliza oportunitățile create prin intermediul celorlalte (instrumente). Aici intervine abordarea capabilităților pe care o propune Amartya Sen (1992; 1999). Acesta menționează că veniturile și bogăția, în sensul lor larg sunt „scopuri generale și instrumentale care ne oferă mai mult libertate și ducem viațele pe care avem motive să le valorizăm.” (Sen, 1999, p.14) Au oamenii în mediul rural libertatea și motivele să valorizeze viața în care educația ocupă un loc important sau măcar este percepută ca un factor important? Și, în fond, ce înseamnă pentru un om care trăiește într-un sat sau o comună aflată la 100 de km de un oraș, să aibă libertatea să ducă viața pe care are motive să o valorizeze?

6. Concluzii

În paginile anterioare am descris și analizat elemente ale politicilor destinate învățământului rural, așa cum apar în strategiile educaționale elaborate între anii 2002 – 2017. Aspectele abordate ne-au permis să creionăm ariile de intervenție în mediul rural și tipurile de instrumente propuse cel mai frecvent. Studiul oferă un cadru conceptual de analiză a strategiilor educaționale, dar și conturul unei imagini despre măsurile de politici propuse pentru mediul rural, în perioada amintită. Totodată, cadrul de analiză utilizat, ce are la bază conceptele de paradigmă a politicilor și politici ca învățare socială a lui Hall (1993), poate constitui un model descriptiv și analitic pentru înțelegerea schimbărilor politicilor educaționale. Hall menționează că învățarea la nivelul politicilor poate avea mai multe forme, în funcție de tipurile de schimbări care apar: schimbări la nivelul *obiectivelor*, schimbări care apar la *nivelul instrumentelor* sau schimbări care apar la *nivelul condițiilor de aplicare a instrumentelor*. Schimbările radicale, de paradigmă ale politicilor apar atunci când observăm modificări la nivelul obiectivelor și scopurilor politicilor publice, ceea ce Hall numește schimbări de ordinul trei. Cele de ordinul doi și unu presupun utilizarea unor instrumente diferite sau aplicarea acestora la niveluri diferite. De exemplu, la limită, am putea spune că măsurile de politici dedicate mediului rural au trecut printr-o schimbare de ordinul unu, în perioada 2007 – 2009 și ulterior, în 2013 – 2017, când s-a schimbat nivelul de aplicare al diferitelor instrumente (figura nr. 1). Și spunem la limită, pentru că, ar trebui să fim prudenți în privința deducerii unor concluzii privind tipologia schimbărilor din cauza limitelor acestei analize. În primul rând, faptul că am utilizat strategiile educaționale ceea ce nu ne oferă o imagine despre ceea ce s-a realizat, pus în practică în mediul rural, ci despre ceea ce s-a propus. Cercetări ulterioare vor completa imaginea prin utilizarea unei palete mai largi de documente de politici. În plus, am realizat analiza fără să punem obiectivele și măsurile dedicate mediului rural în contextul mai larg al politicii educaționale generale. Nu ținem de exemplu, dacă nu cumva, aceleași obiective sau tipuri de instrumente nu ar fi regăsite pentru alte segmente ale învățământului: zona urbană.

Referințe

- Bemelmans-Videc, M.L., Rist, R.C., & Vedung, E. (1998). *Carrots, sticks and sermons: Policy instruments and their evaluation*. New Jersey, SUA: Transaction Publishers.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-10. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp0630a>.
- Chelcea, S. (2007). *Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative* (Ediția a III-a). București, România: Editura Economică.
- Comisia Europeană. (2017). *Monitorul Educației în Formării: România*. Direcția Generală Educație și Cultură. Accesat online: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-ro_ro.pdf.
- Cunningham, P., Edler, J., Flanagan, K., & Laredo, P. (2013). Innovation policy mix and instrument interaction: a review. National Endowment for Science, Technology and the Arts (NESTA) Working Paper, 13, 20. Accesat online: http://www.innovation-policy.org.uk/share/19_Policy%20mix_linked.pdf.
- Daigneault, P., M. (2015). Can You Recognize a Paradigm When You See One? Defining and Measuring Paradigm Shift. În Howlett, M., *Policy Paradigms in Theory and Practice* (pp. 43-61). Hampshire, Marea Britanie: Palgrave Macmillan.
- Daigneault, P.-M. (2014). Reassessing the Concept of Policy Paradigm: Aligning Ontology and Methodology in Policy Studies. *Journal of European Public Policy*, 21(3), 453-69. <https://doi.org/10.1080/13501763.2013.834071>.
- Decentralizarea în vîntului preuniversitar 2005: <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/c523/>.
- Flanagan, K., Uyarra, E., & Laranja, M. (2011). Reconceptualising the 'policy mix' for innovation. *Research policy*, 40(5), 702-713. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2011.02.005>.
- Hall, P. A. (1993). Policy Paradigms, Social Learning, and the State: *The Case of Economic Policymaking in Britain*. *Comparative Politics*, 25(3), 275-96. <https://doi.org/10.2307/422246>.
- Hecló, H. (1974). *Modern social politics in Britain and Sweden*. Londra, Marea Britanie: Yale University Press.
- Hogan, J., & Howlett, M. (2015). Reflections on Our Understanding of Policy Paradigms and Policy. În Howlett, M., *Policy Paradigms in Theory and Practice* (pp. 3-19). Hampshire, Marea Britanie: Palgrave Macmillan.
- Iosifescu, C., .., (2015). *Raport Național privind starea calității în unitățile de învățămînt preuniversitar public din mediul rural*. București: Tracus Arte.
- Jigulea, M. (coord), Anghel, F., Balica, M., Butuc, A., Fartușnic, C., Horga, I., & Voicu, B. (2000). *Învățămîntul rural din România: condiții, probleme și strategii de dezvoltare*. București: ISE.

- Kooiman, J. (2003). *Governing as governance*. Londra, Marea Britanie: Sage.
- Moyson, S., Scholten, P., & Weible, M., C. (2017). Policy learning and policy change: theorizing their relations from different perspectives, *Policy and Society*, 36(2), 161-177.
- Nedelcu, A., & Palade, E. (2006), „Educa ia în mediul rural: coli inegale, anse inegale”, în Cri an, A. (coord.), „Patru exerci ii de politic educa ional ”, Editura Humanitas, Bucure ti.
- OECD (2016), PISA 2015 Results (Volume I): Excellence and Equity in Education, PISA, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264266490-en>.
- Pachetul de strategii în vigoare: <https://www.edu.ro/strategii-condi%C8%9Bionalit%C4%83%C8%9Bi-ex-ante>
  - o Strategia na ional de înv are pe tot parcursul vie ii 2015 – 2020;
  - o Strategia privind reducerea p r sirii timpurii a colii în România, 2015;
  - o Strategia na ional pentru înv mânt ter iar 2015 – 2020;
  - o Strategia educa iei i form rii profesionale din România pentru perioada 2016-2020;
  - o Strategia privind modernizarea infrastructurii educa ionale 2017 – 2023.
- Rapoarte Anuale Privind Starea În v mântului preuniversitar, 2006 – 2016, Ministerul Educa iei Na ionale. <http://edu.ro/rapoarte-publice-periodice>.
- Rezolu ia Consiliului privind un plan european reînnoit pentru înv area în rândul adul ilor (2011), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32011G1220\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32011G1220(01)).
- Sen, A. (1999). *Development as freedom*. New York, SUA: Random House.
- Sen, A. (1992). *Equality reexamined*. New York, SUA: Oxford University Press.
- Strategia Dezvolt rii În v mântului Preuniversitar în perioada 2001 – 2004 – reactualizare 2002: <http://gov.ro/ro/obiective/strategii-politici-programe/strategia-dezvoltarii-invatamantului-preuniversitar-in-perioada-2001-2004-reactualizare-2002&page=2>.
- Strategia M.Ed.C. pentru perioada 2006 – 2008: http://gov.ro/fisiere/programe_fisiere/030110-medc-strategie06-08.pdf.
- Strategia ministerului educa iei, cercet rii i tineretului cu privire la reducerea fenomenului de violen în unit ile de înv mânt preuniversitar – 2007: <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/8213>.
- Strategie privind educa ia timpurie (ET) (ca parte a Strategiei convergente privind dezvoltarea timpurie a copilului) aprox. 2008 – 2009: [http://oldsite.edu.ro/index.php?module=uploads&func=download&fileId=11387Strategia „Educa ie i Cercetare pentru Societatea Cunoa terii” 2009 – 2015: <http://www.cdep.ro/pdfs/ModernizareEducatie.pdf>](http://oldsite.edu.ro/index.php?module=uploads&func=download&fileId=11387Strategia_„Educa_ie_i_Cercetare_pentru_Societatea_Cunoa_terii”_2009_–_2015:_http://www.cdep.ro/pdfs/ModernizareEducatie.pdf).
- Strategia anticorup ie în educa ie, 2013 – 2015: <https://www.edu.ro/strategia-anticoruptie>.

The online version of this article can be found at:
<http://revped.ise.ro/category/2018-en/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<http://revped.ise.ro/category/2018-ro/>

Această lucrare este licențiată sub Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.